

قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی

ماده ۱- واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در این قانون به شرح زیر تعریف می‌گردد:
الف - آلودگی یا آلوده کردن: تخلیه یا نشت نفت یا مواد نفتی یا آب توأزن کشتی‌ها یا نفتکش‌ها در آبهای موضوع این قانون.

ب - منابع آلوده‌کننده:

۱- کشتی‌ها و نفتکش‌ها اعم از سالم، صدمه دیده، غرق شده و یا در حال غرق و یا در حال ساخت، تعمیر، اوراق و قطعه قطعه شدن در مراکز ساخت و یا تعمیر در سواحل و یا در آبهای موضوع این قانون.

۲- کلیه تأسیسات ثابت و شناور اعم از سکوها، جزایر مصنوعی، مخازن نفتی، لوله‌های زیر آب در سواحل و یا در درون آبهای موضوع این قانون.

ج - مواد نفتی: هرگونه مایع نفتی یا مخلوطی که دارای نفت باشد. از قبیل سوخت نفتی، لجن نفتی، مواد زاید و فضولات نفتی، انواع فرآورده‌های نفتی و مشتقات آن.

د - کشتی: هر نوع وسیله نقلیه دریارو خواه دارای نیروی محرکه باشد یا به نوعی بدک شود.

ه - نفتکش: هرگونه کشتی که از ابتدا به منظور حمل یا ذخیره‌سازی نفت طراحی و ساخته شده‌است و نفت در آن به صورت بدون بسته‌بندی حمل گردد و یا پس از مدتی ساختار آن برای منظور فوق تغییر و تطبیق داده شود.

و - تأسیسات نفتی: تأسیسات و تجهیزات ثابت یا شناوری که در اکتشاف، استخراج، تولید، بازرگانی و انتقال مواد نفتی مورد استفاده قرار می‌گیرد از قبیل سکوها، مخازن نفتی، خطوط لوله و جزایر مصنوعی.

ز - دفتر ثبت نفت: دفتری که در آن وقایع مربوط به عملیات فضای موتورخانه و ماشین‌آلات کشتی، نفتکش، سکو یا تأسیسات نفتی و مخازن یا عملیات توأزن و بار نفتکش‌ها ثبت می‌گردد. این دفتر می‌تواند بخشی از دفتر ثبت روزانه یا دفتری مستقل از سایر دفاتر باشد.

ماده ۲- آبهای موضوع این قانون عبارتند از:

مناطق دریایی موضوع قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲/۱/۳۱ و آبهای تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر و رودخانه‌های قابل کشتیرانی.

تبصره - مقررات این قانون در مورد خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر تا زمانی لازم‌الاجرا است که نحوه جلوگیری از آلودگی آبهای مذکور توسط معاهدات چند جانبه بین‌المللی یا توافق‌های دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر دول ساحلی این مناطق تعیین نشده و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده باشد.

ماده ۳- تأسیسات نفتی و همچنین نفتکش‌ها، کشتی‌ها و شناورهایی که در آبهای موضوع این قانون تردد یا توقف می‌کنند مکلفند «دفتر ثبت نفت» را نگهداری کنند.

تبصره ۱- دفتر ثبت باید تا مدت سه سال پس از ثبت آخرین واقعه در آن، در کشتی، نفتکش یا تأسیسات نفتی نگهداری گردد.

تبصره ۲- دفتر ثبت نفت به یکی از زبانهای فارسی یا انگلیسی یا فرانسه معتبر خواهد بود و باید در محلی نگهداری گردد که در هر زمان برای بازرسی توسط سازمان بنادر و دریانوردی به راحتی در دسترس باشد مگر این که کشتی یا نفتکش در حال بدک شدن باشد.

تبصره ۳- مندرجات و وقایعی که باید در دفتر ثبت نفت ذکر گردد، تشریفات ثبت و همچنین مقررات مربوط به بازرسی دفتر مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴- مسؤولان کشتی، نفتکش، سکو و تأسیسات نفتی که تکالیف راجع به نگهداری و تنظیم دفتر ثبت نفت را انجام ندهند یا مطالب نادرست و خلاف واقع در آن ثبت نموده و یا آن را مخدوش کنند، به جزای نقدی از بیست و پنج میلیون (۲۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۵- سازمان بنادر و دریانوردی موظف است در بنادر، اسکله‌ها و پایانه‌های نفتی، امکانات و تأسیسات لازم را جهت دریافت آب توأزن و فضولات نفتی از نفتکشها، کشتی‌ها و شناورها ایجاد و اداره نماید.

تعیین کارمزد استفاده از این امکانات و تأسیسات، مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- وزارتخانه‌های نفت، جهاد کشاورزی و صنایع و معادن موظفند تسهیلات مورد نیاز از جمله زمین لازم برای ایجاد چنین تأسیساتی را در اختیار سازمان بنادر و دریانوردی قرار دهند.

تبصره ۲- نیروهای نظامی و انتظامی نیز موظفند امکانات و تأسیسات موضوع این ماده را در بنادر و تعمیرگاه‌های دریایی تحت مدیریت خود ایجاد نمایند.

تبصره ۳- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است بر اساس معاهدات بین‌المللی و ضوابط و مقررات ملی، استانداردهای زیست محیطی مورد نیاز برای امکانات و

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - بنیاد شهید و امور ایثارگران

قانون اصلاح ماده واحده قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۲۱۳۴/۱۸۸۲ مورخ ۱۳۸۹/۶/۳۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور - محمود احمدی‌نژاد

قانون اصلاح ماده واحده قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲

ماده واحده -

الف - در تبصره (۱) اصل قانون عبارات «فداد اخلاقی» و «سهلی‌انگاری» حذف شود.
ب - تبصره (۴) ماده واحده قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲/۶/۹ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۴- مرجع تشخیص فوت، معلولیت، خسارت، ضدانقلاب عمد موضوع این قانون کمیسیونی می‌باشد که برطبق ضوابط بنیاد شهید و امور ایثارگران در فرمانداریهای مربوطه یا ترکیب:

- ۱- فرماندار به عنوان رئیس کمیسیون
- ۲- مدیریت بنیاد شهید و امور ایثارگران
- ۳- ریاست اداره اطلاعات
- ۴- فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- ۵- دادستان
- ۶- فرمانده هنگ مرزبانی یا مرزبان منطقه
- ۷- ریاست کمیته امداد امام خمینی (ره)
- ۸- پزشکی قانونی

تشکیل و تصمیمات آن بر اساس آیین‌نامه قبلی ضمن عطف به ماسبق شدن قطعی و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و توسط رئیس کمیسیون به مبنای ذی‌ربط ابلاغ می‌شود.

ج - یک تبصره به ماده واحده قانون فوق به شرح زیر اضافه شود:

تبصره ۸- بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است جان‌باختگان مناطق آلوده به مین و مواد منفجره را که برای پاکسازی مناطق اقدام می‌کنند در حکم شهید پذیرد و مجروحین و آسیب‌دیدگان پاکسازی مناطق آلوده به مین و مواد منفجره را تحت معالجه و درمان قرار دهد و برابر مقررات بنیاد به عنوان جانباز تحت پوشش قرار دهد. اعتبار مورد نیاز از محل ردیف هزینه‌ای ۱۳۱۶۰۰ بنیاد شهید و امور ایثارگران در سال ۱۳۸۹ تأمین می‌گردد و دولت برای سالهای بعد اعتبار لازم را در بودجه‌های سنواتی تأمین خواهد کرد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۴۱۸۵۶/۲۱۵۵ مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۷ در اجرا اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی که با عنوان لایحه چگونگی حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی به مواد نفتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۷ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

وزارت راه و ترابری

قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و هفتم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱۲۴۴/۱۸۴۴ مورخ ۱۳۸۹/۶/۳۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده‌است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور - محمود احمدی‌نژاد

تبصره ۱- چنانچه نخلیه یا نشت نفت از تأسیسات نفتی در نتیجه حوادث غیرمترقبه باشد، مسؤولان ذی‌ربط مشروط بر آن که قبل از آلودگی اقدامات احتیاطی کافی و پس از آلودگی اقدامات فوری لازم را به منظور جلوگیری از گسترش و رفع آثار آن انجام داده باشند، مجازات نمی‌شوند.

تبصره ۲- تشخیص موارد فوق‌الذکر و همچنین بررسی احراز تناسب اقدامات با خسارات، مؤثر بودن اقدامات انجام شده با میزان خطر و میزان خسارات و صدمات احتمالی جانی که منجر به این اقدامات شده، بر عهده هیأت کارشناسی سفرفرهای خواهد بود که با پیشنهاد رئیس سازمان بنادر و دریانوردی و حکم وزیر راه و ترابری تعیین و منصوب می‌شوند.

ماده ۱۷- مالکان، بهره‌برداران و مسؤولان ایجاد آلودگی موضوع این قانون، برای جبران کلیه خسارات ناشی از آلودگی و کلیه هزینه‌های محدود کردن آثار آلودگی و رفع آن و پایش زیست محیطی از جمله هزینه مواد و تجهیزات به کار گرفته شده و کارمزد خدمات ارائه شده توسط عوامل نسانی، مسؤولیت تضمینی دارند.

ماده ۱۸- رسیدگی به دعاوی مربوط به جبران خسارات وارده به بنادر، تأسیسات و تجهیزات بندری و ساحلی و خسارات وارده به منابع و محیط زیست دریایی، حیات آبریزان و سایر خسارات ناشی از آلودگی موضوع این قانون با درخواست مدعی‌العموم یا حسب مورد یکی از سازمانهای بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران و رسیدگی به دعاوی مربوط به جبران خسارات وارده شده به سایر اشخاص با ارائه دادخواست توسط اشخاص خسارت دیده انجام می‌شود.

ماده ۱۹- در صورت تقاضای اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌نفع و بدون پرداخت خسارت‌های احتمالی، مرجع قضائی می‌تواند در مورد جرائم موضوع این قانون با توجه به قرآن و امارات، قرار تأمین خواسته صادر نماید.

ماده ۲۰- سازمانهای بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران از حیث مطالبه ضرر و زیان ناشی از خسارت به بنادر، تأسیسات، محیط‌زیست دریایی و منابع آبرزی در مورد جرائم موضوع این قانون بر حسب مورد در محدوده وظایف و اختیارات خود، نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران در دعاوی بین‌المللی محسوب می‌شوند.

ماده ۲۱- مبالغ مربوط به خسارات دریافت شده تحت عنوان «جبران خسارات وارده به بنادر، تأسیسات، محیط زیست دریایی و حیات آبریزان»، به حسابی متمرکز در خزانه‌داری کل واریز و صددرصد (۱۰۰٪) آن براساس بودجه سالیانه، مازاد بر ردیفهای دستگاههای ذی‌ربط و طبق موافقتنامه‌های مربوط، منحصراً برای بهبود ارتقاء کیفیت، بهسازی، احیاء و بازسازی محیط‌زیست دریایی، ساحل و منابع آبرزی و به نسبت خسارات وارده، به سازمانهای بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران و نیروهای مسلح تخصیص یافته و هزینه می‌گردد.

ماده ۲۲- جریمه‌های نقدی موضوع این قانون هر سه سال یک بار با لحاظ نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود.

ماده ۲۳- قوه قضائیه موظف است در هر یک از استثنای ساحلی محاکمی تخصصی را جهت رسیدگی به دعاوی دریایی اختصاص دهد.

ماده ۲۴- بررسی شرایط اقلیمی و زیست بومی دریایی و همچنین پیشگیری از آلودگی آنها به جز موارد مصرح در این قانون، همچنان برعهده سازمان حفاظت محیط‌زیست است. اختیارات و وظایف سازمان حفاظت محیط‌زیست براساس قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۲/۳/۲۸ و اصلاحات بعدی آن، به قوت خود باقی است.

ماده ۲۵- آئین‌نامه‌های مورد نیاز برای اجراء این قانون (به جز موارد تعیین شده) ظرف شش ماه توسط وزارت راه و ترابری حسب مورد با مشارکت سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان شیلات ایران، وزارتخانه‌های نفت، نیرو و دادگستری تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و پنج ماده و ده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و هفتم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۴۴۹۸۶/۱۵۱۴۹۲

اصلاح آیین‌نامه اجرایی بند (۱۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور
وزارت جهاد کشاورزی - وزارت مسکن و شهرسازی - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
نظر به اینکه در تنظیم و ابلاغ تصویب‌نامه شماره ۱۰۵۰۱۰/ت/۴۴۹۸۶ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۶ که براساس طرح پیشنهادی صورت گرفته است، اشتباهاتی به شرح زیر رخ داده است، لذا مراتب جهت اصلاح اعلام می‌شود:

۱- در بند «ه» ماده (۱) عبارت «هیئت وزیران» به عبارت «وزارت جهاد کشاورزی» تغییر می‌یابد.

۲- در ماده (۸) عبارت «جدول (۲۳)» به عبارت «جدول (۲۴)» تغییر می‌یابد و عبارت «با رعایت سقف مقرر در قانون» بعد از واژه «آیین‌نامه» اضافه می‌شود.

دبیر هیئت دولت - علی صدوقی

تأسیسات مذکور در این ماده را نهی و ابلاغ نموده و با همکاری سازمان بنادر و دریانوردی بر اجراء آن نظارت نمایند.

ماده ۶- کلیه کشتی‌ها و نفتکش‌ها و شناورها موظفند هنگام ورود به آبهای موضوع این قانون در مقابل خسارات احتمالی ناشی از آلودگی آنها به مواد نفتی بیمه شده باشند. در غیر این صورت لازم است تعهدنامه‌های مالی جهت جبران خسارات احتمالی به همراه داشته باشند.

تبصره ۳- آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های راه و ترابری، نفت و جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷- سازمان بنادر و دریانوردی موظف است به منظور پیشگیری از آلودگی، نسبت به بازرسی نفتکش‌ها، کشتی‌ها، شناورها و تأسیسات نفتی مشمول این قانون اقدام نماید و در صورت وجود عیب یا نقص تا رفع آن از فعالیت آنها ممانعت به عمل آورد.

ماده ۸- سازمان بنادر و دریانوردی موظف است از ورود نفتکش‌های تک جداره به آبهای موضوع این قانون جلوگیری نماید.

ماده ۹- آلوده کردن آبهای موضوع این قانون به مواد نفتی ممنوع است و مرتکب یا مرتکبان در صورت آلوده کردن عمدی به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و یا هر دو مجازات و در صورت آلوده کردن غیرعمدی به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۰- مسؤولان نفتکش، کشتی، شناور و تأسیسات نفتی مکلفند در صورت بروز آلودگی به هر دلیل، مراتب را در اسرع وقت به مقامات نزدیکترین بندر ایران و مقامات محلی سازمانهای حفاظت محیط زیست و شیلات ایران اطلاع دهند. متخلفان از این امر حسب مورد علاوه بر مجازاتهای اداری و سایر مجازاتهای مقرر در این قانون به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۱- سازمان بنادر و دریانوردی موظف است پس از اطلاع از وقوع آلودگی بلافاصله اقدامات زیر را انجام داده و پس از آن در مرجع قضائی صالح نسبت به طرح دعوی علیه آلوده‌کنندگان اقدام نماید:

۱- اطلاع‌رسانی به نیروهای نظامی و انتظامی جهت انجام اقدامات لازم مطابق این قانون

۲- جلوگیری از گسترش آلودگی و رفع آثار آن

۳- تنظیم صورت‌جلسه برآورد میزان آلودگی و جمع‌آوری ادله و قراین و شواهد مربوط به علل وقوع و آثار آلودگی

۴- اطلاع‌رسانی به سازمانهای حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران و واحدهای تابعه آنها حسب مورد و در صورت نیاز سایر مراجع مربوط در مورد موقعیت، گستره و مسیر جابه‌جایی آلودگی و مشخصات فنی اقدامات انجام شده

۵- همکاری با سازمانهای حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران و واحدهای تابعه آنها حسب مورد در خصوص مطالعه، بررسی و جمع‌آوری ادله، شواهد و قراین، مدارک و مستندات به منظور ارزیابی میزان آلودگی و خسارتهای وارد شده به محیط‌زیست و ذخایر آبرزی و تنظیم صورت‌جلسه آن

ماده ۱۲- مأموران سازمانهای بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران که آموزش‌های مخصوص ضابطان دادگستری را با موفقیت گذرانده باشند ضابط دادگستری محسوب شده و صلاحیت کشف جرائم موضوع این قانون و تعقیب متهمان را دارند.

ماده ۱۳- نیروهای نظامی و انتظامی موظفند پس از اطلاع از وقوع آلودگی اقدامات زیر را انجام دهند:

۱- اطلاع‌رسانی به مقامات نزدیکترین بندر و مقامات محلی سازمانهای حفاظت محیط‌زیست و شیلات ایران

۲- متوقف نمودن نفتکش، کشتی یا شناور و یا جلوگیری از عملیات تأسیسات نفتی

۳- جلب و بازداشت متهمان ایجاد آلودگی

ماده ۱۴- چنانچه مسؤولان وقوع آلودگی که دستورهای سازمان بنادر و دریانوردی را که به منظور جلوگیری از گسترش آلودگی به آنها ابلاغ می‌شود اجراء ننمایند، به جزای نقدی از بیست و پنج میلیون (۲۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۵- مأموران دولتی که وظایف خود را در جهت جلوگیری از بروز آلودگی یا گسترش آن و برخورد با متخلفان انجام ندهند، علاوه بر مجازات اداری، به جزای نقدی از دو میلیون (۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۶- مرتکبان آلودگی عمدی با حصول شرایط زیر مجازات نمی‌شوند:

الف) ایجاد آلودگی برای رفع خطر از کشتی، نفتکش یا تأسیسات نفتی و یا نجات جان اشخاص ضروری باشد.

ب) خطر به صورت عمدی ایجاد نشده باشد.

ج) میزان آلودگی با خطری که نفتکش، کشتی، شناور، تأسیسات نفتی یا جان اشخاص را تهدید می‌کرده است، متناسب باشد.

د) پس از وقوع آلودگی، فوراً اقدامات لازم را به منظور جلوگیری از گسترش و رفع آثار آن انجام داده باشند.